

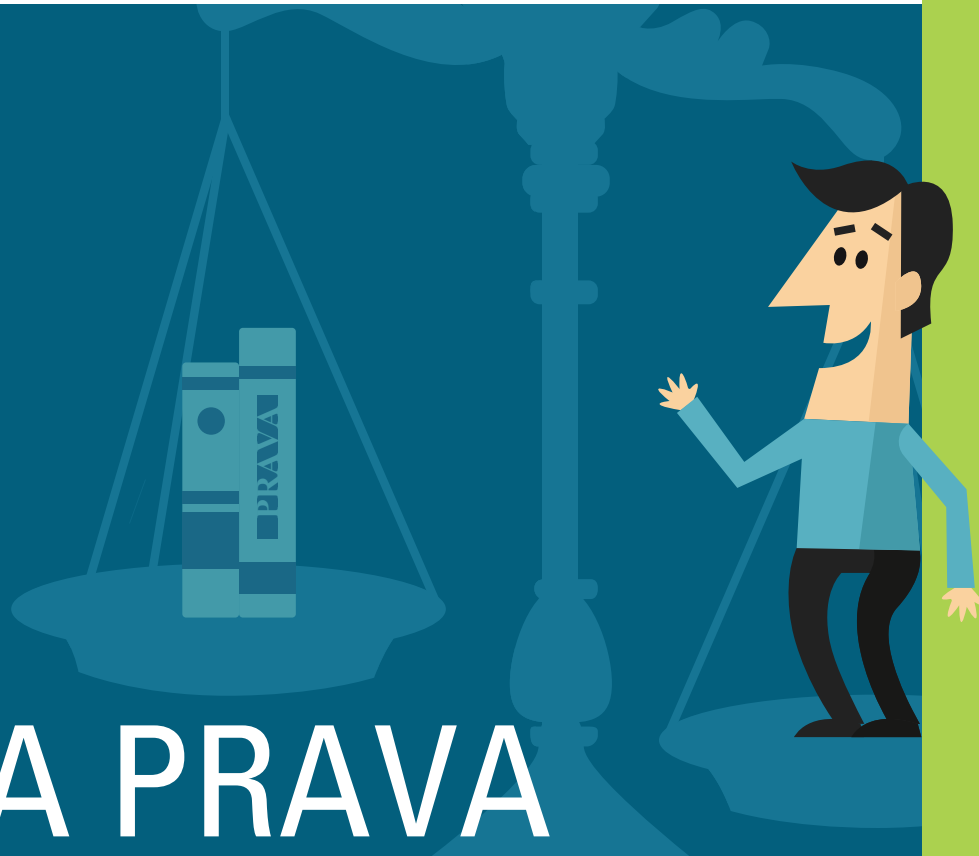
USAID
OD AMERIČKOG NARODA

YUCOM
Komitet pravnika
za ljudska prava

PARTNERI
SRBIJA

MOJA PRAVA

U SLUČAJU
LEGITIMISANJA,
PRETRESA I
LIŠENJA SLOBODE

**OTVORENA
VRATA
PRAVOSUĐA**

Izdavač

Komitet pravnika za ljudska prava – YUCOM
Kneza Miloša 4, 11103 Beograd

www.yucom.org.rs

Za izdavača

Katarina Golubović

Priredili

Nina Nicović, advokatica i medijatorka

Damjan Mileusnić, Partneri za demokratske promene Srbija

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Publikacija „Moja prava u slučaju legitimisanja, pretresa i lišenja slobode“ nastala je kao realizacija aktivnosti Partnera za demokratske promene Srbija u okviru projekta „Otvorena vrata pravosuđa“ koji realizuje Komitet pravnika za ljudska prava – YUCOM uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Stavovi izneti u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stavove Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

MOJA PRAVA

U SLUČAJU LEGITIMISANJA,
PRETRESA I LIŠENJA SLOBODE

Beograd • 2019

SADRŽAJ

MOJA PRAVA U SLUČAJU LEGITIMISANJA, PRETRESA I LIŠENJA SLOBODE	8
Šta da radim ako me na ulici zaustave osobe koje se predstavljaju kao pripadnici policije?	9
Šta da radim kada mi pokažu značku tj. svoju legitimaciju?	9
Iz kojih sve razloga policija sme da me legitimiše?	10
Da li sam obavezan/na da nosim ličnu kartu?	11
U čije ime postupa policija kada me legitimiše/vrši pretres kola/stana?	11
Šta da radim ako me ta službena lica maltretiraju, fizički ili psihički? . .	12
Šta da radim ako službena lica ne žele da pokažu značku tj. svoju legitimaciju?	12
Da li službena lica imaju prava da mi ograniče kretanje a da nisam uhapšen?	13
Kako da se ponašam ako službena lica počnu pregled moje odeće/automobila?	14
Kako da se ponašam ako se na vratima mog stana, poslovnih i drugih prostorija pojave ovlašćena službena lica?	15
Ako službena lica imaju naredbu, kako da se dalje ponašam?	16

Da li policija ima pravo da tokom radnji legitimisanja /pregleda/pretresa meni ili osobama koje su sa mnom na ulici/u kolima/u stanu/poslovnoj i drugoj prostoriji oduzme predmete?	17
Da li imaju pravo da me saslušavaju prilikom pregleda/pretresa?	18
Kako da se ponašam ako me odvedu u policiju/javno tužilaštvo i kažu da sam uhapšen/a?	19
Koja su moja prava ako mi službena lica kažu da sam zadržan/a?	20
Šta da radim ako sam povređen/a?	21
Koliko mogu da me zadrže u policiji/javnom tužilaštvu?	21
Šta ako sam postao osumnjičen/a, koja su moja prava?	22
Koliko dugo mogu da me ispituju?	25
Nakon saslušanja	25
Kada će mi biti vraćene stvari koje su mi oduzete prilikom pregleda lica/pretresa kola/stana/poslovnih i drugih prostorija?	25
Šta se dešava ako se postupak protiv Vas obustavio ili ste oslobođeni krivice?	26

Bročura „Moja prava u slučaju legitimisanja, pretresa i lišenja slobode“ namenjena je građanima i građankama kako bi se upoznali sa svojim pravima i obavezama u slučaju da ih zaustavi ovlašćeno službeno lice, bilo da su na ulici, automobilu, javnom prevozu, nekom masovnom događaju, ili kada se službena lica pojave na vratima njihovog doma. Takođe, ova brošura objašnjava šta se dešava kada su građani zadržani u policiji/javnom tužilaštvu. Bitno je da u tim trenucima svi učesnici znaju koja su njihova prava i obaveze. Podizanje svesti o ovoj temi prvenstveno doprinosi dobronamernoj i pravilnoj komunikaciji građana/ki sa pripadnicima policije/zamenikom javnog tužioca i sudijama. Ova brošura napravljena je tako da kroz što jednostavniji i praktičan način građanima olakša postupak ukazivanja na/prijavljivanja nepravilnosti prilikom tih situacija i povrede njihovih prava, koji će samim tim pomoći u uspostavljanju poverenja između građana i nadležnih organa.

MOJA PRAVA U SLUČAJU LEGITIMISANJA, PRETRESA I LIŠENJA SLOBODE

Cilj ove brošure je da upozna građane i građanke sa njihovim pravima i obavezama u slučajevima legitimisanja i pretresa, kao i da im pruži neophodne informacije ukoliko se nađu u situaciji da budu zadržani u policijskoj stanici.

U daljem tekstu biće obrađene sledeće teme – šta raditi ukoliko Vas na ulici zaustave osobe koje se predstavljaju kao pripadnici policije, iz kojih razloga službeno lice ima pravo da Vas legitimise, šta činiti ukoliko Vas službena lica maltretiraju, u kojim situacijama Vam može biti ograničeno kretanje, kako se ponašati u slučaju pretresa automobila i prostorija, kako postupati u slučaju pritvora itd.

Ova brošura ne predstavlja pravni savet i ne može prejudicirati ishode sudskih i drugih eventualnih postupaka.

Šta da radim

ako me na ulici zaustave osobe koje se predstavljaju kao pripadnici policije?

- Ako Vas na ulici zaustavi neko ko Vam traži ličnu kartu, pre nego što postupite po zahtevu, to lice je dužno da Vam pokaže legitimaciju ovlašćenog službenog lica, ako na sebi već nema vidna obeležja policije (pripadnici policije, vojske i komunalne policije imaju značku sa službenom legitimacijom koja sadrži ime, prezime, broj legitimacije).

Šta da radim

kada mi pokažu značku tj. svoju legitimaciju?

- Nakon toga, dužni ste da date na uvid svoju ličnu kartu ili bilo koji zvaničan dokument s fotografijom, bez suprotstavljanja.
- Odgovarajte ljubazno na pitanja ovlašćenog službenog lica. Pitajte na miran način zašto ste zaustavljeni.
- Policijski/komunalni službenik dužan je da Vas upozna sa razlogom provere Vašeg identiteta.
- Službena lica MUP-a samo izuzetno mogu uskratiti ovo obaveštenje – ako prikupljaju obaveštenja o krivičnom delu koje se goni po službenoj dužnosti i ako bi to moglo ugroziti postizanje cilja provere.

Iz kojih sve razloga policija

sme da me legitimiše?

- Kada neku osobu treba da uhapsu, dovedu, zadrže ili upute nadležnom državnom organu.
- Kada od neke osobe pretila opasnost koja zahteva policijsko postupanje.
- Kada se nad Vama obavlja pregled ili pretresanje/druge zakonom propisane mere i radnje.
- Kada se zateknete u tuđem stanu, objektu i drugim prostorijama ili u prevoznom sredstvu koje se pregleda i pretresa, ako je provera identiteta potrebna.
- Kada neovlašćeno prikupljate podatke o licu, objektu ili prostoru koje se bezbednosno štiti.
- Kada se zateknete na prostoru ili u objektu u kojem je privremeno ograničena sloboda kretanja, ako je provera identiteta potrebna.
- Kada prijavljujete izvršenje krivičnog dela/prekršaja ili učinioce tih dela, odnosno pružate obaveštenja od interesa za rad policije.
- Kada svojim ponašanjem izazivate sumnju da ste učinilac krivičnog dela/prekršaja ili da ga nameravate učiniti/po svom fizičkom izgledu ličite na lice za kojim se traga.
- Kada se zateknete na mestu izvršenja krivičnog dela ili prekršaja.

- Kada se nalazite na mestu na kojem je iz bezbednosnih razloga neophodno utvrditi identitet svih lica ili pretežnog broja lica.
- Ukoliko postoji opravdani zahtev (iz kojeg je vidljivo da su službenim licima takvi podaci neophodni za zakonito postupanje ili da je fizičkim licima povređeno neko pravo) službenih lica organa državne uprave, pravnih ili fizičkih lica.

Da li sam obavezan/na

da nosim ličnu kartu?

- Ako ste lice starije od 16 godina dužni ste da sa sobom nosite ličnu kartu. U suprotnom, možete biti kažnjeni – novčano ili zatvorom.

U čije ime postupa policija

kada me legitimise/vrši pretres kola/stana?

- U predistražnom i istražnom postupku, policija postupa po nalogu i zahtevima javnog tužioca i suda.
- U prekršajnom postupku policija postupa i po nalozima prekršajnog suda.
- Komunalna policija izvršava nadležnost grada tj. ako dolazi do kršenja propisa iz delokruga komunalne policije. Radnje legitimisanja, pregleda i pretresa lica, kao i oduzimanja predmeta, komunalni policijski službenici primenjuju na isti način kao i pripadnici MUP-a RS.

Šta da radim ako

me ta službena lica maltretiraju, fizički ili psihički?

- Obratite pažnju na njihova imena kada se budu legitimisali. Ovo će Vam pomoći da zaštitite svoja prava u postupku ukoliko je bilo bilo kakvih propusta u postupanju tih lica.
- Ako su pripadnici MUP-a Republike Srbije: imate pravo da podnesete pritužbu rukovodiocu jedinice u kojoj rade službena lica koja su vršila pregled i pretres, s tim što ćete nakon toga tu pritužbu podneti i Sektoru unutrašnje kontrole MUP-a Srbije, s napomenom da ste podneli i rukovodiocu jedinice, u roku od 30 dana od događaja u kome smatrate da su Vam povređena ljudska i manjinska prava i slobode.
- Ako su pripadnici komunalne policije: imate pravo da podnesete pritužbu načelniku komunalne policije u roku od 30 dana od događaja u kome smatrate da su Vam povređena prava.

Šta da radim ako

službena lica ne žele da pokažu značku tj. svoju legitimaciju?

- Ukoliko službena lica ne žele da pokažu značku/legitimaciju, niste dužni da odgovarate na pitanja niti da pokazujete svoja dokumenta.

- Mirno napustite lice mesta.
- Ukoliko ta lica ne žele da vam daju da napustite lice mesta obavestite svog advokata/porodicu/prijatelja ili obližnje ljude o tome.
- Niko nema prava da Vam ograniči kretanje osim službenih lica koja su u okviru zvaničnog postupanja privremeno ograničila ili zabranila kretanje na određenim objektima, određenim područjima ili na javnim mestima.
- Morate da znate da, ukoliko ste zatečeni pri izvršenju krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti, svako ima pravo da Vas uhapsi, s tim što će Vas odmah predati ili obavestiti javnog tužioca ili policiju, koji će onda postupiti u skladu sa zakonom.

Da li službena lica imaju prava

da mi ograniče kretanje a da nisam uhapšen?

- Policijski službenik može privremeno, a najduže do osam časova od donošenja odluke, ograničiti slobodu kretanja licu na određenom prostoru ili u objektu, zbog:
 - ▶ sprečavanja izvršenja krivičnih dela/prekršaja;
 - ▶ pronalaženja i hapšenja učinilaca krivičnih dela/prekršaja;
 - ▶ pronalaženja i hapšenja lica za kojima se traga;
 - ▶ pronalaženja tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom i prekršajnom postupku.

Za ograničenje slobode kretanja koje je duže od osam časova potrebno je odobrenje nadležnog suda.

- Ograničenje slobode kretanja obično se dešava u toku:
 - ▶ policijskih potera;
 - ▶ pregleda određenih objekata i prostora;
 - ▶ zaseda;
 - ▶ racija;
 - ▶ blokada saobraćajnih i drugih površina.

U svim ovim slučajevima budite strpljivi, slušajte instrukcije policajaca i ne suprotstavljajte im se. Sačekajte da Vam kažu da možete da prođete i mirno napustite lice mesta.

Kako da se ponašam

ako službena lica počnu pregled moje odeće/automobila?

- Ukoliko službena lica počnu s pregledom Vaše odeće ili automobila, ne suprotstavljajte se.
- Imate pravo da pregled lica, tj. Vas ili Vaše odeće, čini ovlašćeno službeno lice istog pola kao Vi. Obratite pažnju na radnje službenih lica, na kojim delovima odeće su vršili pregled i šta su tom prilikom našli.
- Prilikom pretresa Vašeg automobila ne mešajte se u radnje ovlašćenih službenih lica, stanite sa strane, ali obratite pažnju na njihove radnje – koje delove automobila su pretresali i šta su tom prilikom našli.

- Ne dodirujte predmete koje su našli. Jasno stavite do znanja ako ne pripadaju Vama.
- Ne potpisujte potvrdu o privremeno oduzetim predmetima ako stvari koje su naznačene u njoj nisu Vaše, bez obzira što stoji da su nađene prilikom pregleda Vaše odeće/automobila. U tom slučaju, tražite da u delu zapisnika/potvrde koji je predviđen za potpis bude naznačeno ODBIO/LA DA POTPIŠE.

Kako da se ponašam

ako se na vratima mog stana, poslovnih i drugih prostorija pojave ovlašćena službena lica?

- Ako ta službena lica traže da uđu, recite im da Vam pokažu naredbu o pretresanju stana i drugih prostorija koju je doneo sudija za prethodni postupak.
- Ako nemaju tu naredbu, niste dužni da otvarate vrata.
- U ovom slučaju morate znati da ovlašćena službena lica mogu ući u stan i bez Vašeg pristanka u sledećim situacijama:
 - ▶ ako neko zove u pomoć;
 - ▶ radi hapšenja lica koje je počinilo krivično delo;
 - ▶ radi izvršenja odluke suda o pritvaranju ili dovođenju okrivljenog;
 - ▶ radi otklanjanja neposredne i ozbiljne opasnosti za ljude ili imovinu;
 - ▶ ako se pretpostavlja oružani otpor ili druga vrsta nasilja;
 - ▶ ako se očigledno priprema ili je otpočelo uništavanje tragova krivičnog dela/predmeta važnih za postupak.

Ako službena lica imaju naredbu,

kako da se dalje ponašam?

- Ukoliko pokažu naredbu, dužni ste da ih pustite unutra.
- Pre nego što počnu s pretresom, imate pravo da tražite da prisustvuje Vaš advokat (branilac) i da se ne započinje sa pretresom dok ne stigne. Naglasite advokatu u telefonskom razgovoru da ima maksimalno 3 časa da se pojavi. Ako ne dođe u tom roku, sa pretresom će se početi bez advokata.
- Pretresanje se vrši obazrivo, uz poštovanje dostojanstva ličnosti i prava na intimnost i bez nepotrebno remećenja kućnog reda. Vršiti se po pravilu danju, a izuzetno i noću, između 22 i 6 časova, ako je danju započeto pa nije dovršeno ili je to određeno naredbom za pretresanje.
- Ako išta od tih radnji na bilo koji način vređa Vaše dostojanstvo, ljubazno stavite do znanja ovlašćenom službenom licu i zapamtite što više detalja razgovora sa njim.
- Ovlašćena službena lica takođe imaju pravo da izvrše pregled svih lica koja se zateknu u Vašem stanu/poslovnim i drugim prostorijama. To podrazumeva ne samo Vaše ukućane već bilo koja lica.
- Ne dodirujte predmete koje su našli. Jasno stavite do znanja ako ne pripadaju Vama.

- Ne potpisujte zapisnik o pretresanju stana i drugih prostorija, kao i potvrdu o privremeno oduzetim predmetima, ako stvari koje su naznačene u njoj nisu vaše, bez obzira što stoji da su predmeti nađeni prilikom pregleda Vašeg stana/pregleda Vaše odeće/automobila. U tom slučaju, tražite da u delu zapisnika/potvrde koji je predviđen za potpis bude naznačeno ODBIO/LA DA POTPIŠE.
- Imate pravo da podnesete pritužbu nadležnom sudiji za prethodni postupak ili nadležnom organu povodom radnji ovlašćenih službenih lica prilikom pretresa.

Da li policija ima pravo

da tokom radnji legitimisanja/pregleda/pretresa meni ili osobama koje su sa mnom na ulici/u kolima/u stanu/poslovnoj i drugoj prostoriji oduzme predmete?

- Da, i to samo privremeno, pod ovim uslovima:
 - ▶ ako je određeni predmet namenjen za izvršenje krivičnog dela/prekršaja, potiče/nastao je kao posledica izvršenja krivičnog dela ili prekršaja;
 - ▶ ako je oduzimanje predmeta neophodno za zaštitu opšte bezbednosti;
 - ▶ ako je taj predmet nađen kod lica kome je oduzeta ili ograničena sloboda, a može da ga upotrebi za samopovređivanje, napad ili bekstvo;
 - ▶ ako je to određeno drugim zakonom.

Policijski službenik je dužan da izda potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta. [Ne potpisujte je ako stvari nisu Vaše.](#)

Da li imaju pravo

da me saslušavaju prilikom pregleda/pretresa?

- Policijski službenik može tražiti od Vas obaveštenja u cilju sprečavanja i otkrivanja krivičnih dela ili prekršaja, ali niste dužni da ih date, osim ako biste time učinili krivično delo, na šta je policijski službenik dužan da Vas upozori.
- Ako odlučite da date obaveštenja, policijski službenik o tome sačinjava službenu belešku.
- Nemojte da je potpisujete ako je u njoj navedeno bilo šta što niste rekli. Tražite da je isprave.
- Ako Vas nakon tog razgovora/sastavljanja službene beleške o obaveštenju primljenom od građana policijski službenici/javni tužilac obaveste da ste osumnjičeni – niste dužni ništa da govorite bez prisustva Vašeg advokata ili branioca po službenoj dužnosti.
- Treba da znate da, ako ste tokom pregleda/pretresa izjavili nešto nakon čega ste označeni kao osumnjičeni, to ne može biti prihvaćeno kao dokaz protiv Vas u krivičnom/prekršajnom postupku ako niste imali prisutnog advokata.
- Ako se radnje policijskih službenika završe tako da niste obavesteni da ste osumnjičeni, to znači da i dalje imate status građanina u smislu prikupljanja obaveštenja. U tom slučaju, treba da znate da postoji mogućnost da ćete kasnije biti pozvani od postupajućeg organa da date izjavu kao svedok ili osumnjičeni.

Kako da se ponašam

ako me odvedu u policiju/javno tužilaštvo i kažu da sam uhapšen/a?

- Ako Vam ovlašćeno službeno lice saopšti da ste uhapšeni, stavite do znanja da želite kratkim telefonskim pozivom obavestiti svoju porodicu, prijatelja ili svog advokata, ukoliko nije prisutan.
- Tražite da Vam kažu zašto ste uhapšeni. Ako ste pripadnik nacionalne manjine, imate pravo da obrazloženje bude na Vašem jeziku ili jeziku koji razumete.
- Tražite informaciju da li ćete biti zadržani. Ukoliko je informacija potvrdna, tražite od tog službenog lica da Vam dâ rešenje o zadržavanju, kao i da obaveste Vašeg advokata ili da Vam ga postave po službenoj dužnosti.
- Treba da znate da od trenutka kada ste uhapšeni možete biti odmah odvedeni na saslušanje kod javnog tužioca ili u roku od 8 časova (samo s posebnim obrazloženjem policije može duže od toga).
- Javni tužilac će nakon Vašeg saslušanja odlučiti da li će Vas pustiti na slobodu ili će dati predlog sudiji da Vam odredi pritvor.
- Policija može zbog tog saslušanja da Vas zadrži najviše 48 časova u policiji/javnom tužilaštvu, ali samo sa rešenjem o zadržavanju.

Koja su moja prava

ako mi službena lica kažu da sam zadržan/a?

- Kada Vas obaveste da ste zadržani, to mora da bude na Vašem maternjem jeziku ili jeziku koji razumete.
- Moraju Vam reći razloge za zadržavanje i da Vas pouče da niste obavezni ništa da izjavite, da imate pravo na branioca koga slobodno izaberete i da će se, na Vaš zahtev, o zadržavanju obavestiti Vaši najbliži srodnici.
- Ako ste stranac, obaveštavanje o zadržavanju mora biti na Vašem maternjem jeziku ili na jeziku koji razumete. Na Vaš zahtev, diplomatsko-konzularno predstavništvo države čiji ste državljanin biće obavешteno o zadržavanju.
- Policijски službenik mora da odloži sva dalja postupanja do dolaska Vašeg branioca, i to najduže za dva časa otkako Vam je pružena mogućnost da ga obavestite.
- Treba da znate da morate imati branioca čim je rešenje o zadržavanju doneto. Ako u roku od 4 časa ne obezbedite svog branioca, javni tužilac će Vam postaviti branioca po službenoj dužnosti.

Šta da radim

ako sam povređen/a?

- █ Ukoliko ste povređeni, zahtevajte da Vas bez odlaganja pregleda lekar koga slobodno izaberete, a ako on nije dostupan, lekar koga odredi javni tužilac, odnosno sud.
- █ Ako se čitava procedura sa službenim licima završi, a da niste odvedeni kod lekara, kada dođete kući ispričajte svojoj porodici/prijatelju ceo događaj, zamolite ih da fotografišu Vaše vidne povrede, pozovite advokata i idite što pre kod lekara koji će sastaviti zvaničnu medicinsku dokumentaciju.
- █ Od lekara uzmite i čuvajte primerak te medicinske dokumentacije ako bude bilo potrebno da se pokrene bilo kakav sudski postupak u konsultaciji sa Vašim advokatom.

Koliko mogu da me zadrže

u policiji/javnom tužilaštvu?

- █ Od ovog trenutka, policija ima pravo da Vas zadrži u pritvoru najviše 48 časova. Policija je dužna da Vas u što kraćem roku odvede do postupajućeg sudije i zamenika javnog tužioca.
- █ Ako Vas zadrže više od 48 časova, a niste predati sudiji za prethodni postupak, morate biti pušteni na slobodu.
- █ Na rešenje o zadržavanju od 48 časova, Vi i Vaš branilac imate pravo žalbe u roku od 6 časova od dostavljanja rešenja. O žalbi odlučuje sudija za prethodni postupak u roku od 4 časa od prijema žalbe. Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

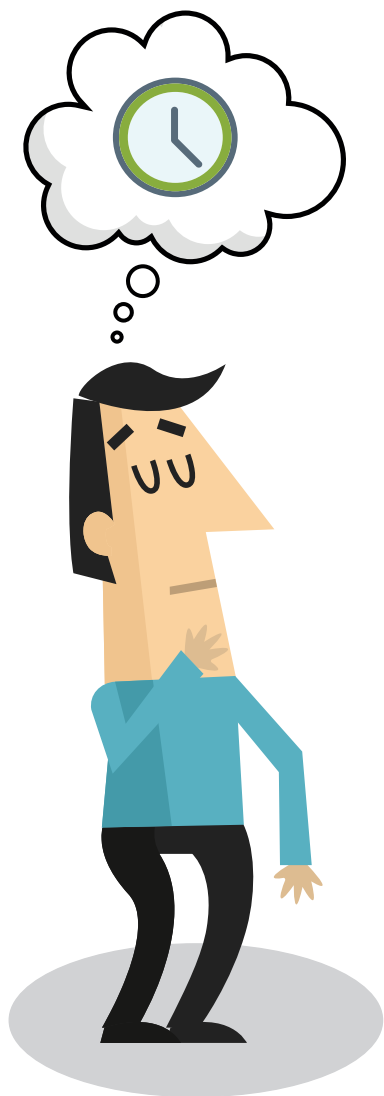
- Ako ste zatečeni u vršenju prekršaja, možete biti privedeni i zadržani 24 časa, o čemu mora biti obavješteno lice po Vašem izboru. Na rešenje o zadržavanju, Vi/branilac imate pravo žalbe u roku od 4 časa od dostavljanja rešenja. O žalbi se odlučuje u roku od 4 časa.

Šta ako sam postao osumnjičen/a,

koja su moja prava?

- Ako treba da budete saslušani od strane pripadnika policije/zamenika javnog tužioca, mirno insistirajte da to bude u prisustvu Vašeg advokata ili branioca po službenoj dužnosti.
- Ako ne obezbedite prisustvo Vašeg advokata ni u roku od 24 časa ili izjavite da ne želite da uzmete branioca, javni tužilac je dužan da Vas sasluša bez odlaganja. U slučaju da je u pitanju krivično delo za koju je predviđena obavezna odbrana, javni tužilac će Vam postaviti branioca po službenoj dužnosti.
- Ukoliko se za krivično delo za koje se teretite može izreći kazna zatvora preko 3 godine, imate pravo na ODBRANU SIROMAŠNOG. Tražite je u slučaju da nemate dovoljno novčanih sredstava za svog advokata, a rečeno Vam je da nećete imati branioca po službenoj dužnosti jer za krivično delo za koje se teretite nije predviđena obavezna odbrana.

- Ako budete bili odvedeni kod prekršajnog sudije morate znati da imate prava na branioca, ali da možete biti saslušani bez njega:
 - ▶ ako je Vaš branilac neopravdano odsutan, iako je obavješten o saslušanju;
 - ▶ ako za prvo saslušanje niste obezbedili branioca;
 - ▶ ako izjavite da ćete odbranu dati bez branioca.
- U prekršajnom postupku, treba da znate da čak u nekim situacijama, prema zakonu, postupak može da se sprovede i bez Vašeg saslušanja – na primer, kada ste dobili poziv da se pojavite u sudu i bili upozoreni da će biti doneta presuda i bez Vašeg saslušanja (recimo, u saobraćaju, kada sud ima snimak kamere o prekoračenju brzine).
- Pre početka saslušanja imate pravo na poverljiv razgovor sa braniocem, koji se nadzire samo gledanjem, a ne i slušanjem. Imate pravo neposredno pre prvog saslušanja da pročitate krivičnu prijavu, zapisnik o uviđaju i nalaz i mišljenje veštaka.
- U prekršajnom postupku ćete na prvom saslušanju biti obavješteni o prekršaju za koji se teretite i o osnovama optužbe. Daće Vam se mogućnost da se izjasnite bez prekidanja drugih.
- Vaša prava su:
 - ▶ da u najkraćem roku, a uvek pre prvog saslušanja, detaljno i na jeziku koji razumete, budete obavješteni o delu koje Vam se stavlja na teret, o prirodi i razlozima optužbe;
 - ▶ da budete upozoreni da sve što izjavite može da bude korišćeno kao dokaz u postupku;
 - ▶ da ništa ne izjavite – da se branite ćutanjem;

- ▶ da uskratite odgovor na pojedino pitanje bez ikakvog daljeg obrazloženja;
- ▶ da slobodno iznesete svoju odbranu – svojim rečima i bez prekidanja drugih;
- ▶ da priznate ili ne priznate krivicu;
- ▶ da se služite svojim beleškama prilikom iznošenja svoje odbrane;
- ▶ da se branite sami ili uz stručnu pomoć branioca, u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku.

▶ Tokom saslušanja obratite pažnju da li je u zapisnik o saslušanju uneto sve kako ste rekli, nakon završetka saslušanja tražite da ga pročitate i ne potpisujete ga ako imate primedbu. Tražite da se primedbe unesu u zapisnik i potpišite samo ako budu unete. Tražite svoj primerak zapisnika o saslušanju.

▶ Navedite svoju tačnu adresu. Ako na zapisniku budete naveli adresu na kojoj niste dostupni, a postupajući organi – sud ili tužilaštvo, budu pokušali da kontaktiraju sa Vama, ovo može da rezultira pritvorom. Dužni ste da se odazovete na poziv organa postupka.

▶ Ako se saslušanje snima pomoću uređaja za tonsko ili optičko snimanje, imate prava da o tome budete prethodno obavешteni, kao i da po završetku tražite da se snimak odmah reprodukuje tj. da ga vidite/čujete. Ako smatrate da postoje ispravke ili objašnjenja, zahtevajte da se i to snimi.

▶ Javni tužilac ili sud može dozvoliti da učesnici postupka, Vi/Vaš advokat, koji imaju opravdan interes, pomoću uređaja za tonsko ili optičko snimanje, snime izvođenje dokazne/druga radnje ili glavnog pretresa.

Koliko dugo mogu

da me ispituju?

- I Policija može da Vas ispituje najduže 4 časa. Duže ispitivanje od toga može da bude samo uz Vaš pristanak.

Nakon saslušanja

- I Nakon saslušanja, postupajući sudija za prethodni postupak odlučiće da li ćete se braniti sa slobode ili će Vam biti određen pritvor.
- I Na rešenje o određivanju/produženju pritvora, Vi i Vaš branilac imate pravo žalbe u roku od 3 dana.
- I Odluka o žalbi se donosi u roku od 48 sati.

Kada će mi biti vraćene stvari

koje su mi oduzete prilikom pregleda lica/pretresa kola/stana/poslovnih i drugih prostorija?

- I Oduzeti predmeti biće Vam vraćeni čim prestanu razlozi zbog kojih su oduzeti. Najčešće je to nakon završetka pravosnažno okončanog krivičnog/prekršajnog postupka, kada se donosi odluka o tome da li je postupak obustavljen ili je neko lice proglašeno krivim/odgovornim. Tada imate pravo da se dopisom obratite postupajućem sudiji da izda naredbu o vraćanju predmeta.
- I Policija će Vas, nakon naredbe suda, pozvati da preuzmete predmete u roku koji ne može biti kraći od mesec dana.

- Predmeti Vam neće biti vraćeni ako su nezakoniti, kao što su, na primer, eksplozivna sredstva i naprave, psihoaktivne supstance i oružje za koje nemate dozvolu. Takvi predmeti će se uništiti nakon pribavljanja saglasnosti nadležnog javnog tužioca/drugog nadležnog organa, o čemu će se sačiniti zapisnik.
- Predmeti Vam neće biti vraćeni ako ste u prekršajnom postupku proglašeni odgovornim.

Šta se dešava ako se postupak

protiv Vas obustavio ili ste oslobođeni krivice?

- Ako je nakon pravnosnažno okončanog krivičnog postupka doneta odluka suda da se oslobađate krivice ili u slučaju da je doneta odluka o obustavljanju postupka, imate pravo na:
 - ▶ naknadu štete zbog vremena provedenog u pritvoru, čak i ako ste imali zadržavanje od samo 48 časova;
 - ▶ naknadu troškova za angažovanje izabranog branioca/advokata.
- Ako se nakon pravnosnažno okončanog prekršajnog postupka utvrdi da ste bili neopravdano kažnjeni za prekršaj ili ste neosnovano zadržani, imate pravo na naknadu štete koja Vam je time pričinjena, kao i druga prava utvrđena zakonom.

Lektura i korektura
Teodora Todoric Milićević

Dizajn
Ivana Zoranović

Priprema i štampa
Dosije studio, Beograd

Tiraž
4.250

ISBN 978-86-83209-73-6

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
342.721(035)(0.034.2)

MOJA prava u slučaju legitimisanja, pretresa i lišenja slobode
[Elektronski izvor] / [priredili Nina Nicović, Damjan Mileusnić].
– Beograd : Komitet pravnika za ljudska prava – YUCOM, 2019
(Beograd : Dosije studio). – 1 elektronski optički disk (CD-ROM) ;
12 cm

“...u okviru projekta ‘Otvorena vrata pravosuđa..’ --> kolofon.
– Tiraž 4.250

ISBN 978-86-83209-73-6

а) Право на слободу и безбедност личности – Приручници
COBISS.SR-ID 277318924

